

En tickande bomb

Publicerad här den 26 oktober 2015

TRE UNGA MÄNNISKOR MISTE LIVET genom ett våldsdåd i en skola i Trollhättan. Stora rubriker. Stor bestörtning. Sådant händer ju inte här i vårt land. Jo, faktiskt, det gör det. Var och varannan vecka har vi i år fått veta att unga människor dödats i våldsdåd, om än inte i skolmiljö. Det har blivit så vanligt att det inte längre förorsakar några stora rubriker.

Vilka ungdomar är det som tidigt får sina liv förstörda? Gemensamt för de flesta torde vara att de har hamnat i ett utanförskap. Att de inte har något jobb eller skola att gå till. Att de saknar självförtroende. Att de saknar en mening med tillvaron. Att de därför blir lättfångade byten för värvare till kriminella gäng som kan ge dem både gemenskap, uppskattning och pengar. Många leds in på en väg kantad med drogmissbruk, prostitution och annan kriminalitet. För en del slutar livet genom självmord.

Värvarna till de kriminella gängen har på senare tid fått konkurrens av värvare till andra gemenskaper. Den islamiska staten, IS, har värvat hundratals svenska ungdomar till kriget i Syrien och Afghanistan. Och rasister som vädrar morgonluft på grund av flyktingströmmarna värvar vilsekomna ungdomar till våldsdåd mot invandrare.

För att hejda värvarna från IS och från de rasistiska organisationerna krävs omfattande insatser från landets underrättelseverksamhet och polisväsende. För att hejda värvningen till de kriminella nätverken av elever som inte har fått förutsättningar att lyckas i skolan krävs andra åtgärder från samhället sida. Man vet vad som behöver göras – men gör det inte.

De elever det gäller behöver inte vara latare eller dummare än andra elever, men de har inte hemifrån fått med sig den språkförståelse och de andra kunskaper som de behöver för att kunna följa med i undervisningen. Man har länge talat om hur viktigt det är att dessa elever tidigt får kompensation för att de inte har fått med sig förutsättningarna att lyckas i skolan. Det som krävs är mindre förskolegrupper och elevgrupper och fler förskollärare, specialpedagoger och annan stödpersonal.

Problemet är att detta kostar pengar. Kommunpolitikerna skulle behöva höja kommunalskatten för att täcka kostnaderna för dessa insatser. Men det vågar de inte göra. Skattehöjningar uppmärksammas och ogillas, särskilt av den stora borgerliga väljarkåren. Att många ungdom-

mar misslyckas i skolan och drabbas av elände och död uppmärksammas inte på samma sätt. Det gäller ju sällan politikernas och ledarskribenternas egna barn eller barn som de känner. Bara andras ungar.

I stället för kompensation åt dessa elever gav man dem en betygsspärr till gymnasiet. Vad som nu måste göras är att ge dessa elever förutsättningar att lyckas i skolan. Och att ta bort betygsspärren. Annars blir skaran av ungdomar i riskfyllt utanförskap större och större för varje år. Detta kommer att utvecklas till en tickande bomb som inte bara hotar enskilda människor utan hela samhället.